

Biuletyn Informacyjny

Wrzesień 2018

Wydawca: Ambasada Japonii w Polsce

Święta w Japonii

Kalendarz japońskich świąt

STYCZEŃ						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

1 stycznia
Nowy Rok

2. poniedziałek stycznia
Dzień Wejścia w Dorosłość

LUTY						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29						

11 lutego
Rocznica Założenia Państwa – upamiętnienie wstąpienia na tron legendarnego cesarza Jinmu, wg tradycyjnej historiografii datowane na 660 r. p.n.e.

MARZEC						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Równonoc wiosenna
Pochwała dla życia i budzącej się przyrody. Od dawna uważana jest za dzień wdzięczności wobec przodków, część ludzi odwiedza w tym czasie groby bliskich. (Święto ruchome, przypada w jeden z tych dni.)

KWIECIEŃ						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

29 kwietnia
Dzień Shōwa – rocznica urodzin cesarza Shōwa (Hirohito). Wspomnienie ery Shōwa (1926-1989).

MAJ						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

3 maja
Święto Konstytucji – upamiętnienie uchwalenia nowej konstytucji z 1947 roku.

4 maja
Dzień Zieleni – dzień obcowania z przyrodą i wdzięczności za jej błogosławieństwa.

5 maja
Dzień Dziecka

CZERWIEC						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

LIPIEC						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

3. poniedziałek lipca

Dzień Morza – dzień wdzięczności za bogactwo morza. Organizowane są wydarzenia związane z morzem i portami.

WRZESIEŃ						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

3. poniedziałek września

Dzień Szacunku dla Osób Starszych – dzień wdzięczności dla starszych obywateli za ich pracę na rzecz społeczeństwa oraz świętowania długowieczności.

Równonoc jesienna

Tydzień wokół jesiennego równonocy poświęcony jest zmarłym, dlatego też w tym czasie rodziny odwiedzają groby i organizują ceremonie w intencji dusz przodków. (Święto ruchome, przypada w jeden z tych dni.)

LISTOPAD						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

3 listopada

Dzień Kultury – upamiętnia rocznicę urodzin cesarza Meiji oraz wejścia w życie konstytucji. Tego dnia organizowanych jest wiele wydarzeń kulturalnych.

23 listopada

Dzień Wdzięczności za Pracę – dzień wdzięczności dla ludzi pracujących oraz radości z wyprodukowanych dóbr. Wywodzi się z tradycji świąt dziękczynienia za udane zbiory.

SIERPIEŃ						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

11 sierpnia

Dzień Gór – dzień wdzięczności za bogactwo gór.

PAŹDZIERNIK						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

2. poniedziałek października

Dzień Sportu – upamiętnia otwarcie Igrzysk Olimpijskich w Tokio 10 października 1964 roku. W tym dniu organizowanych jest wiele różnych zawodów sportowych.

GRUDZIEŃ						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

23 grudnia

Urodziny Cesarza – święto z okazji urodzin cesarza Akihito.

*W związku z planowanym objęciem tronu przez księcia Naruhito, po 1 maja 2019 roku święto to zostanie przeniesione na 23 lutego.

Nowy Rok

Japoński Nowy Rok jest obchodzony inaczej niż w Polsce. To święto rodzinne, okres zadumy i wy-ciszenia, którego atmosfera jest bliższa Bożemu Narodzeniu. Przygotowania rozpoczynają się na kilka dni przed końcem roku od gruntownych domowych porządków. W domach i przed nimi pojawiają się *kadomatsu*, czyli ozdoby noworoczne wykonane z gałęzi sosny i bambusa oraz piętrowe *kagami mochi* (rodzaj pyzy zrobionej ze specjalnej odmiany ryżu). 31 grudnia rodzina gromadzi się przy wspólnym stole jedząc tradycyjne potrawy. Jedną z najbardziej znanych jest *toshikoshi soba* – gryczany makaron symbolizujący przejście ze sta-rego do nowego roku. O północy rozbrzmiewają dzwony w świątyniach odmierzając 108 uderzeń; tyle bowiem według tradycji buddyjskiej jest pokus czyhających na człowieka. Dźwięk dzwonu ma za zadanie je odegnąć. Jeszcze tej samej nocy lub w przeciągu najbliższych dni Japończycy tłumnie odwiedzają lokalne świątynie i chramy, modląc się o pomyślność w nadchodzącym roku. Rytuał ten nazywa się *hatsumōde*.

Kagami mochi ©yonehara keitaro/a.collectionRF/amanaimages

Kadomatsu ©JAPACK/a.collectionRF/amanaimages

Osechi ryōri ©SOURCENEXT CORPORATION/amanaimages

Pierwsze trzy dni nowego roku – *sanganichi* – to czas odpoczynku. W Japonii są one wolne od pracy. Na japońskich stołach pojawiają się kolejne tradycyjne potrawy, między innymi *ozōni* (rodzaj bulionu z mochi, jego skład i sposób przyrządzania różni się w zależności od regionu), a także noworoczny zestaw *osechi ryōri*, przygotowywany jeszcze w grudniu, tak aby nie musieć się trudzić w kuchni już od 1 stycznia.

Początek roku to także okazja do układania planów na nadchodzące miesiące. Wielu Japończyków ma także postanowienia noworoczne. Dużą wagę przywiązuje się także do pierwszych czynności w nowym roku: pierwszy sen (*hatsuyume*) jest wróżbą na kolejne 12 miesięcy, uroczyscie wykonuje się np. pierwszą kaligrafię (*kakizome*).

Obok starych zwyczajów pojawiają się także współczesne tradycje noworoczne. Jedną z nich jest *Kōhaku Uta Gassen* – muzyczne widowisko telewizyjne, w którym występują najpopularniejsi artyści. Jest ono emitowane 31 grudnia już od 1951 roku.

Podobnie jak w Polsce, również w Japonii wysyła się życzenia noworoczne. Kartki – czyli *nengajō* – wysyłane są rodzinie, znajomym, ale także wszystkim osobom, wobec których czujemy się zobowiązani. Obecnie bardzo popularne jest wysyłanie ich drogą elektroniczną. Najczęstszym motywem na nich występującym jest zwierzę zodiakalne z danego roku. Niezależnie od terminu wysłania kartki, poczta japońska dostarcza je (w miarę możliwości) dokładnie 1 stycznia, nigdy wcześniej.

©JNTO

Dzień Wejścia w Dorosłość

Zimą przypada Dzień Wejścia w Dorosłość (*Seijin no hi*). W Japonii pełnoletność uzyskuje się w wieku 20 lat. Święto to obchodzone jest w drugi poniedziałek stycznia (do 1999 roku był to 15 stycznia). Urząd miasta lub dzielnicy organizuje specjalną uroczystość, na którą młodzi ubierają się odświętnie: kobiety zakładają wzorzyste kimono, często z futrzaną etolą, mężczyźni zaś ostatnio najczęściej garnitury. Po niej, dwudziestolatkwie

idą zazwyczaj do restauracji, by w gronie przyjaciół świętować swoją dorosłość. Tradycyjnie uroczystość jest dla osób, których 20 urodziny przypadają między następnym dniem po ubiegłorocznym *Seijin no hi*, a tegorocznym świętem. Obecnie jednak bardzo często, poprzez analogię do systemu wyznaczania roczników szkolnych, uczestnikami są urodzeni między 2 kwietnia poprzedniego roku a 1 kwietnia danego roku.

Setsubun

Setsubun wiąże się z dniem poprzedzającym rozpoczęcie wiosny, lata, jesieni i zimy według tradycyjnego kalendarza chińskiego. Współcześnie obchodzony jest 3 lutego. Tego dnia Japończycy rozrzucają wewnątrz i na zewnątrz domów prażone ziarna soi, powtarzając przy tym formułkę *oni wa soto, fuku wa uchi* (demony precz, szczęście przyjdź). Zwyczaj ten, praktykowany w całej Japonii, ma na celu przywołanie szczęścia i wygnanie nieszczęść w nadchodzących miesiącach. Dawniej w Japonii w świątyniach i klasztorach odbywała się ceremonia wypędzania złych mocy. Później, choć nie jest jasne kiedy i dla czego, dodano zwyczaj rozrzucaania prażonych ziaren soi dla odpędzenia demonów. Obyczaj ten wyszedł poza świątynie i trafił także do domów w całym kraju. Współcześnie, w czasie uroczystości w świątyniach ziarna soi rozrzucają tzw. *toshi otoko*, czyli mężczyźni spod przypadającego w danym roku znaku zodiaku.

Setsubun w Nagata-jinja w Kobe ©KOICHI UENO/a.collectionRF/amanaimages

©daj/amanaimages

©GYRO PHOTOGRAPHY/a.collectionRF/amanaimages

Święto Dzieci

Hinamatsuri

W Japonii osobno obchodzi się dzień dziewczynek i chłopców. Dzień dziewczynek, czyli *hina matsuiri*, przypada 3 marca. Z tej okazji w domach na specjalnym podium w kształcie schodków ustawiany jest komplet lalek, *hina ningyō*, w strojach dworskich z okresu Heian (794-1192) wraz z różnymi akcesoriami. Dwie lalki na najwyższych miejscach, na tle złotego parawanu przedstawiają cesarza i cesarzową. *Hina matsuiri* ma swój początek w dawnej tradycji dworskiej właśnie z okresu Heian – zabawa w dom, podczas której używano miniaturowych domków, mebelków i naczyń.

W okresie Edo (1603-1868) ukształtowało się *hina ningyō* w postaci najbardziej zbliżonej do współczesnej. Istniał zwyczaj dokupowania nowych lalek i mebelków, gdy w rodzinie urodziła się dziewczynka, a gdy wyszła ona za mąż, zabierała swoją część kolekcji i powiększała ją, kiedy urodziła córkę. Zestawy *hina ningyō* są prawdziwymi dziełami sztuki i potrafią osiągać zawrotne ceny.

Tango no sekku

5 maja obchodzone jest *tango no sekku*, czyli święto chłopców. Tego dnia można zobaczyć powiewające na wietrze chorągwie w kształcie karpia (*koinobori*). Ma ono bardzo długą historię, obchodzone jest od XIII wieku. Początkowo święto miało na celu uczczenie zdrowego rozwoju dzieci i nie jest jasne, kiedy stało się świętem poświęconym tylko chłopcom. W połowie okresu Edo rodziny, w których urodził się chłopiec zaczęły wywieszać chorągwie w kształcie karpia oraz wystawiać miniaturowe reprodukcje hełmów, zbroi, łuków i strzał oraz mieczy. Zwyczaj ten wywodzi się najprawdopodobniej ze starojapońskiego wierzenia, iż karp jest tak silny, że potrafi płynąć pod prąd rwącego potoku i przeskakiwać wodospady. Wywieszanie *koinobori* wyraża życzenie rodziców, by ich synowie wyrastali zdrowi i silni. Później zaczęto także wystawiać lalki przedstawiające samurajów w hełmach, które dały początek *musha ningyō* (wojownicy) i *gogatsu ningyō* (lalki majowe). Można je oglądać w japońskich domach także współcześnie. Jedną z najbardziej reprezentatywnych lalek, obok wojowników, jest Kintarō (dosł. Złoty Chłopiec) – lalka przedstawiająca chłopca o herkulesowej budowie, który wyrósł na generała.

Koinobori
©YOSHIHARU NUGA/a.collectionRF/amanaimages

©Hiroshi Murakami/a.collectionRF /amanaimages

Tanabata

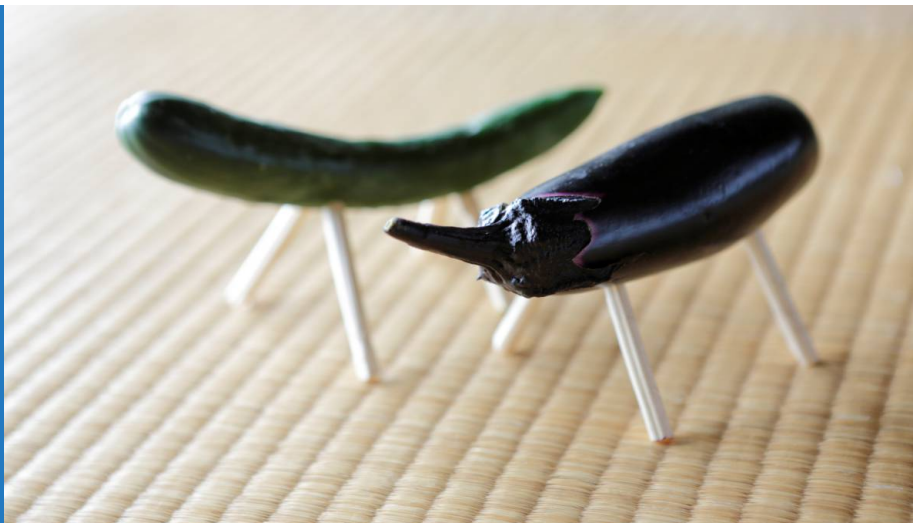
7 lipca to w Japonii *Tanabata*, inaczej Święto Gwiazd. Jest związane z legendą o dwóch zakochanych gwiazdach: Przędce (Wega) i Pasterzu (Altair), które rozdzielone przez Drogę Mleczną mogą spotkać się tylko raz w roku - siódmego dnia siódmego

miesiąca. Na tę okazję Japończycy dekorują domy i mieszkania bambusowymi gałązkami, na których wieszają życzenia wypisane na kolorowych paskach papieru (*tanzaku*). Tradycja mówi, że życzenie powinno mieć formę poematu zapisanego pismem kaligraficznym. Takie życzenia zawiesza się na gałązkach w pierwszych dniach lipca, a w dniu święta puszcza z nurtem rzeki, aby mogły się spełnić.

Obon

Obon, przypadający w większej części Japonii na połowę sierpnia (13-16 sierpnia), jest świętem ku czci zmarłych. Pochodzenie tego święta nie jest do końca jasne, najczęściej wiąże się je z obrzędami buddyjskimi, choć wiele z jego elementów zrodziło się z innej tradycji. Według dawnych japońskich wierzeń, duchy zmarłych przodków powracają wówczas na Ziemię. Obchody *Obon* trwają kilka dni. W pierwszym dniu Japończycy odwiedzają groby rodzinne i składają na nich ofiary (jedzenie, np. *dango* – kulki ryżowe). Także na *butsudanach* (buddyjski ołtarz-relikwiarz w domu) układany jest poczęstunek dla powracających przodków. W niektórych regionach kraju Japończycy przygotowują z ogórka, bakłażana i zapalek *shōryōuma*, czyli zwierzęta, na których zmarli krewni mogą powrócić w rodzinne strony i odjechać po zakończeniu *Obon*. Ogórek symbolizuje zwinnego konia, by przodkowie szybko przybyli, zaś bakłażan powolną i juczną krowę, by mogli jak najdłużej pozostać i zabrać

©Ichiro Katakai
/a.collectionRF/amanaimages

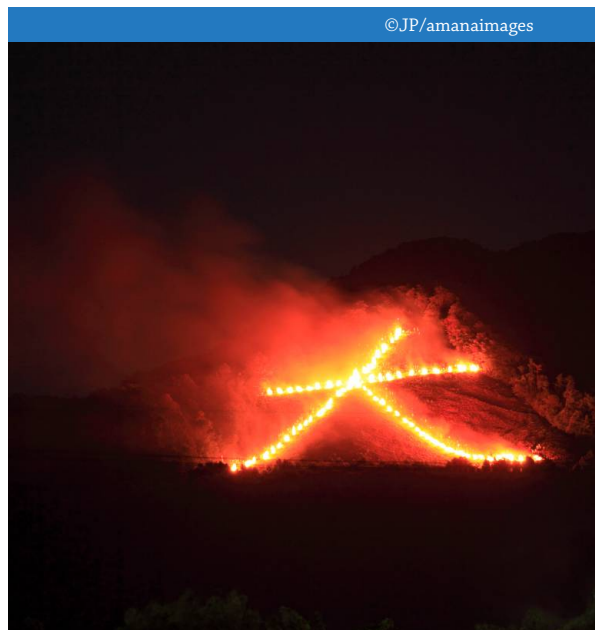

©Naoki Ogawa/a.collectionRF/amanaimages

ze sobą liczne podarunki. Wieczorem zapalane są na polach i wzgórzach *mukaebi* – ognie, które mają wskazać zmarłym drogę powrotną w ich rodzinne strony. Jednym z bardzo ważnych elementów w obchodach tego święta są *bon odori*, czyli tańce. Są one wykonywane wspólnie przez kobiety i mężczyzn w różnym wieku, członków miejscowej społeczności, głównie na terenach świątynnych, ale bardzo często kolorowe korowody tancerzy przemierzają również ulice miast. Tańcom towarzyszy muzyka wykonywana na tradycyjnych japońskich instrumentach, takich jak *shamisen* (instrument strunowy) czy *taiko* (bębny). Melodia jest prosta i rytmiczna, towarzyszą jej również przyśpiewki zachęcające do tańczenia. Największe festiwale *bon odori*, na przykład *Awa Odori* w mieście Tokushima na Shikoku, gromadzą każdego roku kilkadziesiąt tysięcy tancerzy i ponad milion widzów. Ostatniego dnia *Obon* zapalane są *okuribi*, czyli ognie, które mają odprowadzić dusze zmarłych. W Kioto odbywa się tego dnia *Gozan no Okuribi*. Na pięciu wzgórzach otaczających miasto zapalane są ogniska

w kształcie ideogramów oznaczających „wielki” i „prawo buddyjskie”, a także symboli łodzi oraz bramy *torii* (brama przed храмом szintoistycznym). W niektórych regionach istnieje także zwyczaj puszczania lampionów na wodę.

©JP/amanaimages

©Koichi Saito/a.collectionRF/amanaimages

Shichi-go-san

Każdego roku w listopadzie przepięknie ubrane trzyletnie i siedmioletnie dziewczynki oraz trzyletni i pięcioletni chłopcy odwiedzają z rodzicami chramy szintoistyczne. Zwyczaj ten, nazwany od wieku dzieci *shichi-go-san* (siedem-pięć-trzy) wywodzi się prawdopodobnie z dawnych tradycji i rytuałów, którym poddawano najmłodszych. Były to: *kamioki*, czyli rozpoczęcie zapuszczania włosów u trzylatków (zarówno dziewczynek, jak i chłopców), *hakamagi*, czyli pierwsze założenie tradycyjnych spodni hakama przez chłopca kończącego pięć lat, oraz *obidoki*, czyli zamiana dziecięcych sznurków podtrzymujących kimono na prawdziwy pas obi u dziewczynki, która skończyła 7 lat.

©Three Seven/a.collectionRF/amanaimages

Chitose-ame ©R.Hoshikawa/a.collectionRF/amanaimages

Obecnie *shichi-go-san* to jedno z najważniejszych świąt dla dzieci, podczas którego rodzice i najbliżsi życzą im zdrowego rozwoju i długiego, szczęśliwego życia. Symbolem tego są cienkie i podłużne

cukierki o nazwie *chitose-ame* (dosłownie: tysiącletnie cukierki), którymi obdarowuje się dzieci podczas wizyty w chrampie. Dodatkowo cukierki pakowane są w torebki z wizerunkami żurawia i żółwia, które są w Japonii symbolami długowieczności.

Walentynki, Halloween i Christmas

Większość japońskich świąt wywodzi się z lokalnych wierzeń i tradycji. Istnieją jednak święta zachodnie, które w ostatnich dekadach zyskały w Japonii dużą popularność i są przez wielu Japończyków obchodzone równie chętnie, co te tradycyjne. Jednym z nich są Walentynki. Jest to dzień szczególnie dla wszystkich Japonek, które planują wyznać miłość swojemu ukochanemu. W tym celu kupują lub własnoręcznie przygotowują czekoladki, które później ofiarowują temu jednemu. Są to tzw. *honmei choko*, czyli czekoladki z miłości. Współpracownicy i koledzy również mogą liczyć tego dnia na podarunki od pań, jednak będą to już tylko *giri choko* (czekoladki z obowiązku) lub *tomo choko* (czekoladki z przyjacielskiej sympatii). Panowie odwziewają się dokładnie miesiąc później – 14 marca, w tzw. White Day.

©Kiyoko Fukuda/a.collectionRF/amanaimages

Kolejnym chętnie obchodzonym zwyczajem jest Halloween, przypadający na wieczór 31 października. Już na kilka tygodni przed świętem w wielu sklepach można kupić różne specjały z dyni, a także słodczyce w kształcie duchów czy szkieletów. Dzieci i młodzież przebierają się w różne śmieszne bądź straszne stroje i organizują wspólne spotkania i imprezy. Jedną z największych i najpopularniejszych jest coroczna parada, która odbywa się w tokijskiej dzielnicy Shibuya.

Ostatnim takim świętem jest *Kurisumasu*, od ang. Christmas. Ze względu na sposób obchodzenia, można je przyrównać do „naszych” waleńtynek. To właśnie 25 grudnia, a nie 14 lutego, zakochani wybierają się na romantyczne randki. Sprzyjają temu piękne iluminacje, które można oglądać w większości japońskich miast pod koniec roku. Co ciekawe, wielu Japończyków spożywa tego dnia konkretne potrawy: smażonego kurczaka oraz ciasto z truskawkami i bitą śmietaną.

©Tak/a.collectionRF/amanaimages

©AID/amanaimages

Ambasada Japonii w Polsce
Wydział Informacji i Kultury

Al. Ujazdowskie 51, 00-536 Warszawa

www.pl.emb-japan.go.jp

www.facebook.com/JapanEmb.Poland

e-mail: info-cul@wr.mofa.go.jp